

Warszawa, dnia 27 marca 2020 r.

WPL.183.2020.MW.KR

Pani

Elżbieta Witek

Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Wiejska 4/6/8

00-902 Warszawa

Szanowne Pani! Elżbieta Witek

działając na podstawie art. 8 pkt 1 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Rzeczniku Małych i Średnich Przedsiębiorców¹ oraz w związku z procedowaniem nad rządowym projektem *ustawy o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw* (druk sejmowy nr 299, dalej: Projekt), proszę przyjąć poniższe uwagi.

Projekt, jak wskazuje jego uzasadnienie, wychodzi naprzeciw potrzebie wprowadzenia szczególnych rozwiązań mających na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom gospodarczym rozprzestrzeniania się COVID-19. Przewidując szereg różnorodnych narzędzi, polegających na przyznaniu przedsiębiorcom określonych świadczeń od państwa czy wprowadzeniu zwolnień z danin lub wypełniania określonych obowiązków administracyjnych, wydaje się zasadnym, z punktu widzenia zapewnienia stabilności obrotu gospodarczego, wprowadzenie dodatkowych instytucji osłonowych. W tym miejscu należy wskazać m.in.: dopłaty Banku Gospodarstwa Krajowego do odsetek kredytów, możliwość odstąpienia od kar umownych za opóźnienia w realizacji zamówień publicznych, prolongatę terminu przekazywania zaliczek PIT od wynagrodzeń, przedłużenie kredytów obrotowych, czy podnoszone przez Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców² w wystąpieniu do Ministra

¹Dz. U. z 2018 r. poz. 648.

² Dalej: „Rzecznik MŚP”.

Zdrowia oraz Ministra Rodziny Pracy i Polityki Społecznej³ zagadnienia dotyczące zawieszenia orzeczeń lekarskich wydanych w ramach wstępnych, okresowych i kontrolnych badań lekarskich, których ważność upłynęła w okresie zagrożenia epidemicznego.

Ponadto należy zauważyć, że w Projekcie zawarto kwestie wydłużenia terminów na realizację obowiązków administracyjno-sprawozdawczych, jak odroczenie wejścia w życie wielu zmian prawnych, które nakładają obowiązek podjęcia działania przez przedsiębiorców, takich jak wejście w życie matrycy VAT czy obowiązek posiadania kas fiskalnych online. Projektodawca uwzględniał bardzo często propozycje, które przedkładało środowisko zrzeszone w Radzie Przedsiębiorców działającej przy Rzeczniku MŚP. Należy zauważyć, że działania te spotykają się z bardzo dużym uznaniem.

Wiele kwestii w tzw. tarczy antykryzysowej wymaga jednak dopracowania. Przykładem niech będzie zwolnienie z opłat na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych dla przedsiębiorców. Składka zryczałtowana, niezależna od wypracowanego dochodu w trudnej sytuacji dla przedsiębiorstwa, stanowi zwykle duże obciążenie jego budżetu. W Projekcie postulat zwolnienia przedsiębiorców ze składek został zrealizowany jednak połowicznie. Skorzystać z niego będą mogli wyłącznie mikroprzedsiębiorcy.

W opinii Rzecznika MŚP, w Projekcie powinno się znaleźć także rozwiązanie pozwalające na zwolnienie z opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne dla pozostałych przedsiębiorców oraz dla samozatrudnionych, którzy osiągają przychód wyższy niż 300% średniej krajowej.

Taką właśnie powszechną, skierowaną do wszystkich, pomoc zaproponował Prezydent RP Andrzej Duda dla rolników, która to propozycja znalazła się w Projekcie w brzmieniu, iż osoby objęte ubezpieczeniem emerytalno-rentowym w rozumieniu ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników⁴ zwalnia się z opłacania składek na to ubezpieczenie za drugi kwartał 2020 r. i opłaca je budżet państwa za pośrednictwem Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.

³Rzecznik MŚP wnioskuje do Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie okresowych badań pracowników, <https://rzecznikmsp.gov.pl/rzecznik-msp-wnioskuje-do-minister-rodziny-pracy-i-polityki-spolecznej-w-sprawie-okresowych-badan-pracownikow/>, dostęp: 26.03.2020.

⁴T.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 174.

Pozostaje jeszcze do rozwiązania kwestia dotycząca opłacenia składek na ubezpieczenie społeczne pracowników. W opinii Rzecznika MŚP wszystkie przedsiębiorstwa zatrudniające pracowników mogłyby skorzystać z tego wsparcia, jednak z ograniczeniem do dziewięciu osób.

Kolejnym rozwiązaniem jest wsparcie dla firm, polegające na partycypacji państwa w kosztach wynagrodzenia pracownika przez trzy miesiące, przy jednoczesnym obniżeniu mu etatu. Jest to dobre i sprawiedliwe rozwiązanie, gdyż każda ze stron ponosi część ciężaru za utrzymanie miejsca pracy. System wymaga jednak doprecyzowania szczegółów, które polegałyby na rozważeniu zniesienia obowiązku utrzymania zatrudnienia pracownika przez trzy miesiące po okresie, w którym otrzymał on wsparcie.

Następnym zagadnieniem jest propozycja przywrócenia przepisu, który był proponowany we wcześniejszych wersjach Projektu, a dotyczył ustalenia przez pracodawcę warunków i trybu wykonywania pracy w okresie przestoju ekonomicznego lub obniżenia wymiaru czasu pracy w przypadku braku osiągnięcia porozumienia z zatrudnionymi. Dialog z pracownikiem jest rzeczą pożądaną w przedsiębiorstwie, ale z uwagi na sytuację kryzysową, brak wypracowanego konsensusu nie powinien uniemożliwiać przedsiębiorcy skorzystania z pomocy.

Koniecznym jest także zabezpieczenie w budżecie państwa pieniędzy, które pozwolą skorzystać z pomocy wszystkim zainteresowanym, podlegającym kryteriom ujętym w Projekcie, a nie tak jak zaproponowano, że wnioski przedsiębiorców, u których wystąpił spadek obrotów gospodarczych w następstwie wystąpienia COVID-19, rozpatruje się według kolejności ich wpływu, do wyczerpania środków.

Zwiększeniu ulec powinna także kwota oferowanych pożyczek dla mikroprzedsiębiorstw, co najmniej do 15 tysięcy złotych. Kwota 5 tysięcy złotych nie jest kwotą wystarczającą na utrzymanie firmy w momencie kryzysu. Nie wystarczy ona na pokrycie kosztów czynszu czy mediów za kilka miesięcy, o utrzymaniu pracowników już nie wspominając. W dodatku pożyczka ta powinna być bezzwrotna przy bardziej elastycznym podejściu do utrzymania stanu zatrudnienia. Pożyczkobiorca powinien mieć obowiązek utrzymania 75% stanu zatrudnienia w swojej firmie, a nie 100%, które w realiach kryzysu może nie być możliwe do zrealizowania.

Należy niestety odnotować, że w tym Projekcie znalazło się także kilka propozycji zbędnych, a nawet szkodliwych z punktu widzenia interesów małych i średnich przedsiębiorców.

Krytycznie należy się odnieść do przepisów umożliwiających Ministrowi Zdrowia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki oraz ministrem właściwym do spraw rolnictwa ustalanie maksymalnych cen, marży handlowych i detalicznych, stosowanych w sprzedaży towarów lub usług. Stanowi to zagrożenie dla funkcjonowania mechanizmów rynkowych, tym większe, że Projekt daje bardzo szeroki zakres interwencji nieograniczonej jedynie do towarów i usług o szczególnym znaczeniu dla ochrony zdrowia, ale także dla bezpieczeństwa ludzi lub kosztów utrzymania gospodarstwa domowego. Daje to możliwość niemal nieograniczonego wpływu na ceny na rynku, właściwie wszystkich towarów i usług. Nawet jeśli uznać, że obecny stan epidemii wymaga pewnej ingerencji państwa w rynek, to powinien on być ograniczony do ściśle wymienionych towarów i usług o charakterze medycznym, pomocnych w zwalczaniu wirusa COVID-19.

Całkowicie niezrozumiały z punktu widzenia celów Projektu wydaje się przepis nakładający nowy obowiązek na płatników składek, jak i osoby fizyczne, jakim jest poinformowanie Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o zawarciu umowy o dzieło z osobą, z którą nie pozostaje się w stosunku pracy oraz która nie wykonuje dzieła w ramach stosunku pracy. Nakładany jest nowy obowiązek na zamawiających, w tym wielu przedsiębiorców z sektora MŚP, który nie ma żadnego związku z epidemią COVID-19. Stanowi za to kolejne obciążenie biurokratyczne dla sektora, który i tak dotknięty jest wieloma problemami, związanymi z gospodarczymi skutkami epidemii.

Koncepcje zawieszenia terminów procesowych i materialnych należy uznać za potrzebną. Przedsiębiorcy nie zgadzają się jednak na zawieszanie i wstrzymywanie biegu terminu: 1) na milczące załatwienie sprawy; 2) w innej sprawie, gdy brak działania organu uprawnia stronę lub uczestnika postępowania do podjęcia określonych kroków prawnych. Należy więc usunąć z Projektu stosowne propozycje przepisów. Pozostawienie tych regulacji doprowadzi do niebezpiecznego zastoju w wielu ważnych dla przedsiębiorców sprawach np. przy inwestycjach budowlanych, gdyż w prawie budowlanym pojęcie milczącej zgody jest używane stosunkowo często. Także zawieszanie terminów wydania interpretacji podatkowych należy uznać za niezasadne. Naruszona zostaje zasada pewności prawa, która jest szczególnie istotna

w czasach epidemii. Doprowadzić to może również do wstrzymywania zwrotów podatków dla przedsiębiorców, w sytuacjach spornych, co z kolei powodować może wzrost zatorów płatniczych.

Biorąc powyższe pod uwagę, należy dodatkowo wskazać, że na etapie konsultacji do Biura Rzecznika MŚP trafiło bardzo wiele postulatów środowiska przedsiębiorców, które niestety nie znalazły się w opiniowanym Projekcie. Należą do nich m.in. propozycje: przyspieszenia terminu zwrotu VAT-u do 30 dni, przyspieszenie zwrotu podatku dochodowego za poprzedni rok (2 tygodnie od złożenia deklaracji), uwolnienie środków zablokowanych na rachunkach VAT na 3 miesiące, rozszerzenie wsparcia na spłatę leasingu dla wszystkich przedsiębiorców, partycypacja państwa w kosztach najmu lokalu zamkniętych z powodu epidemii przedsiębiorstw czy zagadnienie likwidacji tzw. wynagrodzenia chorobowego dla pracodawców zatrudniających mniej niż 10 pracowników. W tym ostatnim przypadku już od pierwszego dnia niezdolności do pracy wywołanej chorobą lub odosobnieniem, w związku z chorobą zakaźną, świadczenia z tego tytułu winien opłacać Zakład Ubezpieczeń Społecznych z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Reasumując, Rzecznik MŚP zwraca się z uprzejmą prośbą o uwzględnienie wyżej wymienionych propozycji w ramach poprawek zgłaszanych na etapie prac parlamentarnych, a także wnosi o sprawne i efektywne procedowanie przedmiotowego Projektu, z uwzględnieniem wyżej wymienionych uwag.

2 wyrażeni swoich

RZECZNIK
MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORCÓW

Adam Abramowicz